Pealinna Teataja

Päewaleht.

1917. a. tellimiſe hind poſtiga:

12 k. p.	9 r.	— k.	8 k. p.	6 r.	40 k.	4 k. p.	3 r.	60 k.
11 „ „	8 „	40 „	7 „ „	5 „	70 „	3 „ „	2 „	80 „
10 „ „	7 „	80 „	6 „ „	4 „	90 „	2 „ „	2 „	— „
9 „ „	7 „	10 „	5 „ „	4 „	30 „	1 „ „	1 „	— „

Wäljamaale aaſtas 18 r.

Tellida wõib igaſt päewaſt alates kuni iga kuu lõpuni. Adreſſi muutmine — 15 k. ja endine adreſs ühes anda.

Kaaſtööd wõetakſe waſtu. Igal käſikirjal peab ſaatja täielik nimi ja adreſs kirja olema, mis toimetuſe teada jääwad. Tarwitamata käſikirjad hoitakſe ainult ſellekohaſe ſoowi peale alal. Taſu makſetakſe kokkuleppimiſt mööda. Toimetaja kõnetunnid kella 3—4. Toimetuſe ja talituſe adreſs: Петроградъ, Екатерининск. кан. д. № 29 (Riigi panga waſtas), ред. газ. „Пеалинна Театая". Kõnetraat 98-04.

Üksik number 5 kop.

Kuulutuſte hind nonpareille-rida 50 kop. 4 küljel, lehe eeſotſas 1 rbl. Kuulutuſed, mis järgmiſel päewal lehes ilmuma peawad, wõetakſe talituſes kella 4 p. l. waſtu. Kuulutuſte waſtuwõtmine aga algab [illegible] talituſes kell 5.

№ 14 (736). Petrogradis, keſknädalal 22. (4. apr.) märtſil. 1917.

Elagu wabariikline Wenemaa ja autonomline Eesti!

Rewolutsioni ohwrite matus.

Üleskutſe Pealinna eeſtlaſtele!

Eſimene Petrogradi Eeſti Seltſkonnategelaſte Koosolek otſuſtas deputatſioni kaudu rewolutſioni ohwrite matuſeſt oſa wõtta. Et nüüd matuſeſt oſawõtmine kõigile rahwale wõimatuks tehtud, ja paljude eeſtlaſte poolt ſoowi awaldatud iſeſeiſwat eeſtlaſte rongikäiku matuſeſt oſawõtmiſeks toime panna, ſiis otſuſtas walitud deputatſion rongikäigu korralduſt oma peale wõtta ja töötas ſelleks järgmiſe korralduſe wälja, ſeda täielikult Tööliſte ja Soldatite aſemikkude Nõukogu poolt kokkuſeatud korralduſega kokkukõlaſe ſeadides.

Rewolutſioni ohwrite matuſe rongikäigu korraldus.

Rongikäiguſt wõiwad oſa: **kõik Pealinna Eeſti Seltſid, aſutuſed ja organiſatſionid, ſoldatid ja ohwitſerid, tööliſed ja kõik eeſtlaſed.**

Tähendus: Seltſid ja organiſatſionid ilmugu oma lippudega.

1) Matmiſe paik — Marſi wäli;

2) Matmiſe päew — 23. märts;

3) Eeſtlaſte kogumiſe paik — Sinine Sild, Riiginõukogu Maria Palee ees:

Kogumiſe aeg **kell 10¼** hommikul;

Rongikäik hakkab ſiit liikuma kell 12½. Marſchrut: Woſneſſenski proſpekt, Fontanka, Sabalkanski pr. Tehnologia Inſtitut; ſeal ühineb eeſtlaſte rongikäik kella pool 2 ajal üleüldiſe Moikwa raioni rongikäiguga ja ſammub edaſi Sagorodnõi, Wladimirski, Newski, Sadowaja, Marſi wäli ja jõuab ſinna kell 3 p. lõun.

4) Korra alalhoidmiſeks palutakſe korrapidajate juhatuſi täpipealt täita. Tee peal palutakſe **mitte enam** rongikäigule ühineda, ſee teeks rongikäigu korraldamiſele takiſtuſi ja rikuks rongi korralduſe ühtluſt.

5) Rongikäik ſeiſab kolonnadeſt koos, 8 inimeſt reas (üksteiſe käeſt kinni wõtta), kaks kolonnet käiwad kõrwuti, et trammai roobid käigu juures takiſtuſeks ei oleks: igas kolonnes 10 rida, nii et uuliſa iga poole peale üks 80 inimeſeſt kooſſeiſew kolonn tuleks. Iga kolonn peab teiſeſt 30 ſammu eemal ſammuma, mille peale korrapidajad iſeäranis rõhku pangu.

Korrapidajad ſammuwad kolonnede wahel, lipukandjad [illegible] iga lipu järele kolonnede eel.

6) Kõik kolonned olgu kindlaſti korraldatud ja ſammugu marſchi ſammus. Orkeſter ſammub rongi eel. Iga kolonne ees ſammub laulujuhataja, kes tarwis laulude laulmiſe juures pika kepiga takti lööb.

7) Walge lipp on märgiks ſeiſma jääda. Kui rongi eel walge lipp üles tõſtetud, tuleb ſilmapilk ſeiſma jääda.

8) Marſi wäljal ei peeta kinni, waid minnakſe pühalikult haudadeſt mööda.

Kõik eeſtlaſed ilmuge! Rohkem lippuſid! Pidage korda! Tee peal rongikäigule mitte enam ühineda!

Eeſti ohwitſerid, ſoldatid, üliõpilaſed ja kõik teiſed iſikud, kes ſoowiwad Eeſti rongikäigu korraldamiſeſt 23. märtſil oſa wõtta, palutakſe hommikul kella 10½ ajal juba kohal olla — Maria platſil Riiginõukogu ees.

Eſmaſpäewal, 20. märtſil kell 5 hommikul lahkus Jumala armulikuſt tahtmiſt mööda lühikeſe ja raſke haiguſe järele ſiit ilmaſt meie armas ja unuſtamata poeg ja wend

Aleksander Aben.

Matmine neljapäewal, 23. märtſil kell ½4 leinamajaſt Ohwitſeri uul. nr. 6 Jaani kirikuſſe Ohwitſeri uul. nr. 54.

Leinajad wanemad ja õde.

Pealinna Eesti Seltside Liit

ESIMENE LIIDU KOOSOLEK

Keſknädalal 22 märtſil kell 7 õhtul Demidow põik uul. 5, Janſoni kaub. kooli ruum.

Seltſid ja aſutuſed, kes weel kirjalikka teateid oma aſemikkude kohta ära ſaatnud ei ole, palutakſe wolituſed aſemikkudele kooſolekule kaaſa anda.

Iſeäraliſi kutſeid aſemikkudele ei ſaadeta.

Neid auſtatud lugejaid,

kellel tellimine märtſi kuuga lõpeb, palume tellimiſe uuendamiſega ruttata.

„Pealina Teataja" makſab 1. aprilliſt

aaſta lõpuni	7 rbl.	10 kop.	4 kuu peale	3 rbl.	60 kop.
8 kuu peale	6 „	40 „	3 „ „	2 „	80 „
7 „ „	5 „	70 „	2 „ „	2 „	— „
6 „ „	4 „	90 „	1 „ „	1 „	— „
5 „ „	4 „	30 „			

Kontor on tellimiſte ja kuulutuſte waſtuwõtmiſeks awatud iga päew kl. 10—5 peale lõunat.

Talitus.

Pealinnas, 22. märtſil 1917.

Permanentline rewolutſion. Mis päew — ſee uus peatükk rewolutſioni ajaloos. Ikka awaramaks muutuwad wäljawaated, ikka ſelgejoonelijemaks kujunewad rewolutſioni põhitoonid.

Oleme juba mitmel puhul tähendanud, et Wenemaa Suurel Rewolutſionil uute ſotſialſete wäärtuſte loomiſe ning ſotſialſete wahekordade ümberwäärtuſtamiſe mõttes hoopis enam tähtſuſt on, kui ühelgi teiſel kodanliſel rewolutſionil, mida ajalugu tunneb.

Meie rewolutſion jäi liig hiljaks. See, mis weebruari kuu lõunapäewadel maad leidis, oleks juba ammugi pidanud ſündima. Kuid nähtawaſti ei leidu paha ilma headuſeta. Juſt oma hiljaksjäämiſele wõlgneb rewolutſion ſelle eeſt tänu, et tema kandejõud nii tugewana eſineſid. Juſt wiibimine teeb ſeda wõimalikuks, et rewolutſioni wõitude kindluſtamiſel mitte ainult poliitiliſed wabadused täies ulatuſes makſwuſele ei pääſe, waid lõppeks ka ſotſialne ſtruktur ſügawaſti läbi puuritakſe, nii natſionalſete rikkuſte lahendamiſe, maa-tarwitamiſe ja omandamiſe wiiſide uuendamiſe, kui ka tööliſte (proletariadi) majanduſliſte nõudmiſte läbiwiimiſe mõttes. Wenemaal aſtuks werine koduſõda uueſt ning akendeſt ſiſſe, kui ſotſialdemokratia programmi minimumi oſa teoſtamiſt ei leiaks. Kodanliſed ringkonnad mõiſtawad ſeda wäga häſti, kuid parata pole neil ſeal midagi, ſeſt nad ei ſeiſa üksi nõudmiſte, waid ka tealſe jõu ees.

Kõigil on teada, miſſuguſe palawikuliſe kiiruſega ühiskondliſte jõudude mobiliſeerimiſt toimetatakſe. Organiſeeritakſe parteiſid, ameti-ühiſuſi, talupoegade liitu jne. Aſutaja Kogu walimiſtele aſtub maa täies wõitluſe korras waſtu. Eſimeſele aſtmele ſeatakſe programm, mitte iſik.

Aga kui nii, ſiis on ka teada kuhu ülekaal wäärdub. Kaheſt wiimaſeſt aaſtaſt tuntud liberalſel blokil ei jää küll muud üle, kui oma platformi tuleriidale wiia. Seda mõiſtawad nähtawaſti kadettidki, kes end oma parempoolſeteſt naabriteſt rutuga lahti raputada püüawad, et weel pääſta, mis iganes wõimalik. Oma tulewaſel kongreſſil olewat neil nõu programmi põhjalikult muuta.

Proletariadi ning talupoegade ühi wõimuſt annab kõige kaunimat tunniſtuſt Tööliſte ja Soldatite Nõukogu tegewus, mis terwele maale imponeerib. Üksi manifeſt, üksi deklaratſion, pole nii põrutawat hoopi kodanliſe ilmakorra aluſtaladele annud, kui Tööliſte ning Soldatite Nõukogu hiljutine kiri kõigile maailma rahwaſtele.

Selles kirjas kõneles Europaga uus jõud, mitte enam põrandaaluſe diplomatia ſala-awalas keeles, waid klaſſiteadwuſe heroldite hüüdkõnul. Selle kirja ees ſeiſtes peab Europa tunniſtama, et tema jaatuſe tagujate hulka on ſeltſinud raske haamri tõstjana wabriku-meeste ning adrahoidjate rewolutſionline käewars.

Oleks lauſik loota, et meie Tööliste-Soldatite Nõukogu hääl Europas wastukajata jääks, et ta nii mannermaal, kui Suur-Britannia ſaarel wastukõla ei äratanks, ühiſt proletarlaste kogu tegewuſele wirgutades.

Esimeſena reageeris Wenemaa proletarſe demokratia ülesastumiſe peale Saksa proletariat. Paudulikkude agentuuri teadete põhjal ei ole, muidugi, wõimalik Saksa riigipäewal peetud waielusteſt ning waie[illegible] ümbritſewaſt õhkkonnaſt lähemat aimu omandada, kuid kindel on ſee, et Saksa imperialistid — uute maade ning turgude ahnitſejad — enam öelda ei wõi, nagu ſamuti nende kannul kogu rahwas.

Sotſialdemokratia ſeadis nõudmiſe üles: walitſus öelgu end agresſiwlisteſt püüeteſt, ſee täh. maade wõitmiſe politikaſt ning ſelles ſihis peetawaſt ſõjaſt lahti. Kui riigipäewa kodanline enamus ſelle ettepaneku tagaſilükkas, ſiis ei tähenda ſee weel ſugugi nagu oleks ſotſialdemokratiale kaotus oſaks langenud. Wiſt ei lootnud ükski ſotſialdemokratia rühma eſitajateſt hääletuſeſt muud tagajärgi, kui tagaſilükkamiſt. See oleneb asja loogikaſt eneſeſt.

Riigipäewa enamus ſeiſab ju kodanliste parteide eſitajateſt koos. Iga kodanline partei ripub aga oma ihuhawidega maade ning turgude wõitmiſe politika küljes.

Mitte ſee ei ole tähtis, et ſotſialdemokratide ettepanek tagaſi lükati, waid ſee, et ettepanek üleüldſe maad leidis. Meie teame nüüd Wene ning Saksa proletariadi wahel ſõja küſimustes ühtmeelt walitſewat. Meie näeme internatſionali warjuſurmaſt ärkawat.

Kui Saksamaal ſeniajani kõik ühiskonna kihid ſõda oma pihaga toetama ruttawad, ſiis wõib edaspidiſeſt toetamiſeſt ainult ſuur-maaomanikkude ja tööstajate poolt juttu olla. Kõik demagogiline waht ſõja ideologia ümbert wariſeb maha. Püsti jääb ainult Preiſi junkrute terawaks käiatud piik, mis laiatistes hulkades peale jälestuſe tundmuſe mingit muud tundmuſt ei ſuuda äratada. Iſe asi oleks, kui Saksa walitſus end tööliste toetuſeſt kerge ſüdamega lahti wõiks öelda, kui ta ſotſialdemokratiaga üleüldſe rehkendada ei tarwitſeks. Seda ei ſaa ta aga mitte. Saksa tööliste klaſs on nii ſuur ja nii korraldatud, et temaga kõige tõſiſemalt rehkendada tuleb. Wastaſel korral wõiks Saksa keisri riigiga ſedaſama juhtuda, mis Wenemaal tſaaririigiga juhtus.

Käärimine ongi juba alganud ning leidis parlamendis asjalikku wastukaja. Sotſialdemokratia kõrwal olid ka kõik liberalſed rühmad ſunnitud wastutawa miniſteriumi nõudmiſt ning riigi põhjusſeaduste muutmiſe wajaduſt üleüldiſe, ühesuguſe, otſekoheſe ja ſalajaſe hääletamiſe maksmapanemiſe ſihis omaks tunnistama. Weel järgmine ſamm, weel üks jõupingutus ning teinegi ſotſialdemokratide nõue — rahu ilma maadewõitmiſeta, ilma kontributſionita — ſaab talle kaelaſunnitult niiſama omaſeks.

Mis tähendab aga rahu ilma maadewõitmiſeta, ilma kontributſionita, ilma wõidetute ning ilma wõitjateta? Teiste ſõnadega: mida tähendab anti-imperialiſtlik rahu?

See tähendab militarismi langemiſt. See tähendab lihtſalt ſõjariistade mahapanemiſt. See tähendab, et Europa ſõjawäeliſe ikke oma õladelt üleüldſe ära heidab. Nimetame ſeda õige nimega ning ütleme, et ſee kõige ſuurem rewolutſion wana ilmakorra raamides oleks. Siit edaſi minna enam ei ſaa mujale kui — ſotſialismi.

Sarnaſed on Wene Rewolutſioni wäljawaated. 1. märtſil heideti Europa ſüteainete keldrisſe tuline tungal. Rewolutſion ei ole mitte lokaliſeeritud Wenemaa rajadesſe, waid weereb punaſe wankrina üle Europa pinna. See on kauakestew, alaline, tuhandesſe harudesſe jagunew, lühidalt öeldes — permanentline rewolutſion.

Ajakirjandus.

Kuidas kellegile näib. . .

„Päewaleht" awaldab teate ſiſeministri ettepanekuſt, et linnawolikogud ja ſemſtwowalitſuſed oma kogude ja walitud ametnikkude kokkuſeadet täiendaks, kus juures walitawalt enam tſenſuſt ei tule nõuda. Üleüldiſe walimiſe ſeaduſe põhjusmõtet komenteerib leht oma poolt järgmiſe lauſega: „Sellega on ſiis üleüldine walimiſeõigus tegelikult juba maksma pandud ja „tſhumadanimehed" ning naisterahwad on majaomanikkudega üheõiguslisteks tunnistatud".

Kui hästi mõistab ikka üks tõſine ajaleht oma meeste tooni tabada: „tſhumadanimehed"! Mõtelge ometi: need, kel rubla taskus ja ſumadan käe otſas teilt juba otſimas käiwad, on nüüd teiega — majaperemeestega — ühewäärilisteks tunnistatud! Aga, armas „Päewaleht", ega ſiis iga kord, kui ſüda täis on, weel ſuu täis tohi olla. Ehk leiate järgmine kord „tſhumadanimeeste" jaoks mõne kultuurliſema nimetuſe.

Wäljamaa.

Saksa ſotſialistide teadaandmine Wene riigiwolinikule Tſheidſele.

Berliniſt teatatakſe: Saksa ſotſialdemokratia erakonna komitee ſaatis Kopenhageniſſe, Daani ministrile Stauningile allolewa telegrammi:

„Palume Tſheidſele edaſi ſaata järgmiſt telegrammi: „Wene ſotſialistid Kopenhagenis ſaatſid meile edaſi rahu-ettepaneku, milles lootuſt awaldatakſe, et igaſugune wäline ſegamine Wene rewolutſioni edaspidiſesſe käigusſe leiab Wene ſotſialistide poolt kindlat wastuſeismiſt. Saksa ſotſialistid on ſelle ettepanekuga täiesti nõus, ning on ſeda tõendanud oma waielustega, mis neil päiwil Saksa riigipäewal aſet leidſid. Ka kõik teiſed erakonnad, kui ka Saksa walitſus, tõendaſid kõige kindlamalt, et nemad milgil wiiſil ei taha endid ſegada Wenemaa ſiſemistesſe asjadesſe.

Saksa ſotſialdemokratia terwitab ſellega ühtlaſi Wene proletariati, ſelle wõidu puhul, mida Wene proletariat on politiliſe wabaduſe alal kätte ſaanud ja ſoowib palawalt, et Wene rahwa politiliſed wõidud aitakſid kaaſa üleüldiſe rahu rutuliſemaks jalaleſeadmiſeks, mille kaſuks Saksa ſotſialdemokratia juba ſõjaalguſeſt ſaadik on wõitluſt pidanud."

Nagu ſelleſt teadaandmiſeſt näha, on Peterburi Tööliste ja Soldatite Saadikute Nõukogu üleskutſe Saksa ſotſialistide keskel teatawal määral wastukõla leidnud. Needſamad ſotſialistid, kes warem Saksa riigipäewal ſõjakrediitide poolt hääletaſid, on ſeekord awalikult teatanud, et nad wõitluſt tahawad pidada Saksa imperialistidega — üleüldiſe rahu jalaleſeadmiſeks. Ühtlaſi teatawad nad, et Saksa rahwas ei taha milgil kombel end ſegada Wenemaa ſiſemistesſe asjadesſe ega takistada Wene rahwa wabaduſe wõitluſt.

Kõik need teadaandmiſed Saksa ſotſialdemokratide poolt on küllalt tähelepanemiſe wäärt, ſeda enam, et Saksamaal on ſotſialistide erakonnad jõud, millega rehkendama peab ka Saksa walitſus.

Rahuküſimus Ungari ſaadikute kojas.

Kui Ungari ſaadikute kojas neil päiwil wälispolitikat arutati, andis wastaerind järgmiſe reſolutſioni ettepaneku ära: „Sõda ei alnud mitte ſihitud Wene rahwa wastu, waid Wene iſewalitſuſe wastu. Ungari palawam ſoow on, et Wene rahwas wõiks igawesti maitsta oma wõidetud wabaduſe wilja."

Saadikutekoja eſimees pani üleüldiſel heakskiitmiſel ſelle ettepaneku päewakorda üles. Rahaminister ütles, ettepanekut heaks kiites, järgmiſt: „Ungari walitſus on täiesti nõus nende mõtetega, mis reſolutſionis on wälja öeldud. Ungari kuningriigis ei püüa mitte keegi end ſegada Wene ſiſemistesſe asjadesſe. Ungari walitſus tahab kõigewalt [illegible] niiſuguſe Wene walitſuſega, keda uſaldab Wene rahwas ning ſellega Ungari wõiks algada rahuläbirääkimiſt. (Kiiduawalduſed terwes ſaalis.) Meie ſoowime, et Wene rahwas wõiks tõesti maitsta waba edenemiſe wilja."

On tähelepanemiſe wäärt, et eespool toodud kõned ja mõtteawalduſed leidſid ühemeelſet nõuſolemiſt Ungari ſaadikutekoja kõigi erakondade poolt.

Austria wälisministri arwamiſed rahukonwerentſiſt.

Wienis ilmuw ajaleht „Fremdenblatt" teatab oma kaastööliſe jutuajamiſeſt Austria wälisministriga, krahw Czerniniga.

Rahuküſimuſeſt rääkides ütelnud minister: „Rahu tegemine on wõimalik, niipea kui kõik ſõdijad ſellega on nõus. Weel enne, kui ſõda faktiliſelt ſeisma jääks, on tarwis, et kokku ſaaks kutſutud rahukonwerents. Selleſt konwerentſiſt peawad oſa wõtma kõigi ſõdijate riikide aſemikud. Kui ſarnane konwerents kord juba koos on, ſiis ei ole kahtluſt, et ſõda lõpeb, ja minu arwates ongi ſeeſuguſe konwerentſi kokkukutſumine ainukene otſekohene abinõu ſõja lõpetamiſeks. Konwerentſi kokkuastumine ei tähenda iſeeneſeſt muidugi mitte ſeda, et ſõda ſiis kohe ſeisma jääb: ta wõib edaſi kesta ka konwerentſi ajal."

Küſimuſe peale, kas minister ei wõiks teatada mõneſuguſeid lähemaid rahutingimuſi, wastas krahw Czernin: „Need tingimiſed olid juba warem teada antud: Meie oleme ſunnitud kaitſeſõda pidama, ſest praegune ſõda on algatud wastu meie tahtmiſt, ja, teiſiti ei ſaa meie kuidagi kaitsta oma kuningriigi waba edenemiſt.

Meile peab kindlasti teada olema, et keegi meie maid ei puutu, ning, meil peab wõimalus olema tulewikus wabalt edeneda. Meie wastaſed aga peawad endid lahti ütlema neiſt maadewõitmiſe plaanideſt, mis on ſihitud meie wastu."

Nagu eespool toodud ridadeſt näha, on Ungari wälisminister rahutegemiſe poolt, kui aga wastaſed endid lahti ütleks maadewõitmiſe politikaſt, mis on Ungari wabaduſele hädaohtlik.

Austria ſotſialistide meeleawaldus Wienis.

Wieniſt tulewad teated ſuureſt ſotſialistide meeleawalduſeſt, mis neil päiwil rahu kaſuks toime pandud. Selle juures on huwitaw tähelepanna, et walitſus ſeekord meeleawaldustele mingiſuguſeid takistuſi ei ole teinud.

Ajalehed arutawad tähendatud ſündmuſt ning leiawad, et rahu kaſuks peetud meeleawaldus Austria walitſuſe nõuſolemiſel ſündis. Seda wiimaſt arwamiſt põhjendawad nad ſellega, et rahu-meeleawalduſed Wienis ſiis kohe algaſid, niipea, kui Austria wälisminister krahw Czernin Berliniſt tagaſi tuli, kus minister terwelt kahe päewa jooksul riigikantsler Bethmann-Hollwegiga läbirääkimiſi pidanud, ja kus peaasjalikult nõu peetud, misſuguſe ſeiſukoha peakſid keiſririigid wõtma Wene rewolutſioni asjus.

Kõigi ſelle juures on allakriipſutamiſe wäärt, et wiimaſel ajal kõik Austria kui ka Saksa ajakirjandus on kirjutama hakanud ſelles ſihis, et tarwis on ruttu rahu teha. Selle juures tähendawad ajalehed, et nüüd, mil tagurline ja kõikideſt põlatud Wene walitſus on langenud, ei ole rahwastel enam põhjuſt üksteiſe wastu waenu kestada.

Kas Põhja-Ameerika Ühisriigid Saksamaaga ſõda alganud?

Eila laotaſid pealinna õhtuſed lehed teate laiali, nagu oleks Põhja-Ameerika Ühisriigid otſuſeks teinud Saksamaaga ſõda

August Weizenberg 80-aastane.

Kehastatud tunnistajana ja ſümbolina meie walguſe poole rühkijaſt rahwaſt ſeiſab August Weizenberg meie ees. Liht puuſepaſelliſt alates on ta oma jõuga enda enam kui aukliſt algharidust täiendanud, ennaſt kunſtile pühendades ülespoole kiskunud, tol ajal, kus ſee Eesti talupoiſi kohta täitſa lootuſeta ettewõte näis olewat, igatſewate ſilmade ees ſärawatele kunstikõrgustele jõuda. Ei olnud tal teoorjuſes kurnatud waestelt ſuguwendadelt mingit toetuſt loota alal, mille kohta aruſaamiſt weel niiſama kui olemaski ei olnud. Politikaliſed püüded rahwa aineliſe ſeiſukorra parandamiſeks, alghariduſe kui abinõude kättemuretſemine nende püüete otstarbeks ſeda mõiſtſid erkſamad rahwaliikmed juba hinnata. Kujutaw kunſt — weel praegugi kogu meie ſeltskonnale ſeitſme pitſari tagune raamat — elutſes lapſepõlise teadmatuſes üksnes ornamentides õllekannudel ja riidekirjamistes. Ka mujalt ei ilmunud abiwalmis kätt noormehe teed taſandama. Iſe Berlinis tisleritööga ja puunikerduſega omale ülespidamiſt teenides ja õppides pääſis ta wiimaks 1862. a, Berlini kunstiakademiaſſe, kus ta kaks aastat õppis ja ſelle järel kodumaale tuli, et päälinna kunstiakademias edaſi töötada. Kuid akademia ei awanud oma ukſi wõõrale õppijale. Ainult waba päälikuulajana wõis ta ſääl töötada. Wenemaa karedaſt õhuſt igatſes noormees ſellepäraſt jälle wälja wabaduſe. 1873. reiſis ta Müncheni, ſäält Wieni ja Rooma, kuhu ta kauemaks ajaks töötama jäi, eſiti teiſe kunstniku abiliſena, päraſt iſeſeiswa töökoja-peremehena. Õnn näis temale nüüd wastu naeratawat: Pariſi maailmanäituſel ſai tema marmorikuju „Hamlet" kuldauraha, ta wõis ſeal ja päraſt Australias Melbourne näituſel mõned omad kujud ära müüa. Noorel kunſtnikul oli kunsti-ilmas nimi ja tutwus. Kahtlemata oleks tema käſi nüüd aineliſelt paremine hakanud käima, kui temal oma rahwas ja kodumaa palawas ſüdames ei oleks ſeisnud. Ta ei tahtnud mitte wõõraste rahwaste ſekka ſulada, nagu nii mitmed meie tõusnud poegadeſt, waid ta ſoowis oma rahwa minewikku kunsti-ilma wiia. Tekkiſid marmorikujud Eesti minewiku muinasilmaſt, kallid kujud, mis aga wõõrſil ostjat ei leidnud. Wananewa mehena pööras kunſtnik 1890 oma walmistöödega uuesti Wenemaa pealinna. Kunstiwoolud olid ſiin waheajal teiſeks läinud, Weizenberg aga ei olnud mees, kes walmis oleks olnud moewooludele järele painduma, waid Eesti wiſaduſega pidas ta oma nooruſeidealideſt kinni. Nii jäi ta jooksuwale päewaelule iktagi enam wähem wõõraks ja puuduſega wõitlejaks.

Alles kõrges wanaduſes olles nägi August Weizenberg ſelle ihatud koidu oma rahwale tõuswat, kus aruſaamine ja lugupidamine tema püüdmisteſt ja elutööſt mitte üksi elawamaks ei läinud, waid kus edaſijõudew elu rahwale ka wõimalikuks tegi ſeda lugupidamiſt teoks teha. Eesti ſuuremas linnas, Tallinnas, oli Eesti oskus wõidule pääſenud ja otſustanud ſinna eſimeſe Eesti kunstimuuſeumi aſutada, mille tüweks August Weizenbergi tööd määrati. Kunſtnik kolis Tallinna, kus ta wanaduſepäewad lahkemaks läkſid.

Suurem oſa meie edaſipüüdjateſt meesteſt on waraſelt hauda wariſenud. August Weizenbergi raudne terwis on teda 80. ſünnipäewani kannud. Mitte wõimetu raugana ei ſeiſa ta meie keskel waid alles elujõuliſe mehena, kellele õnneks on antud ſuurt ajajärku oma rahwa edenemiſes läbi elada ja näha, et tema ja teiſed rahwapojad mitte asjata ei ole tööd teinud.

„Kes oma aja paremate liiki on tõusnud, ſee on elanud kõigile aegadele", ütleb mõttetark luuletaja. See ſõna läheb August Weizenbergi kohta täide. Kuigi tema kunſt praegustele noortele Eesti kunſtnikkudele nagu wõõraks on jäänud, ſiiski ei ole nende ſeas wististi ühtegi, kes A. Weizenbergi elutöö wäärtuſt ta 80. hällipäewa puhul lugu pidades ei hindaks. Weizenbergi on tema aeg kõrgemalt hinnanud, kui mõndagi teiſt Eesti kunstijüngrit ſiiamaale. Temal on oma ſeiſukoht, mida ei kõigutata.

Eesti Kirjanduſe Selts on otſustanud praegusteſt rasketeſt ſõjaaegadeſt hoolimata A. Weizenbergi 80. ſünnipäewa pidulikku õhtuga austada. 25. märts, kunſtniku ſünnipäew, on päewade hulgas, kus awalikud kooſolekud keelatud. Otſustati ſellepäraſt Weizenbergi õhtut 23. märtſil ſ. a. Tartus „Wanemuiſes" toime panna. Ka kunſtniku uus kodulinn Tallinn teeb ſeda. Sünnipäewa laps on aga ſeda ära teeninud, et terwe kodumaa tema aupäewa meeletuletaks, üks kõik, kuidas ſee kellelgi wõimalik on. Soowib keegi wanakeſt kaugemalt ſõnaga wõi teoga meele tuletada, ſiis on Eesti Kirjanduſe Selts walmis wahetalituſt oma peale wõtma.

Oma paremaid poegi austades, austab rahwas iſeennaſt.

Eesti Kirjanduſe Selts.

tegelikult algada. Peterburi telegrafi agenturi ſõnumete järele otſustades, mis ala Amerikaſt ſaadud, ei ole Ühisriigid ſõjaſt otſuſt weel mitte teinud, õigugi, et ſee küſimus Ühisriikide kongresſil kõne all on olnud. Wäga wõimalik, et Ühisriigid tõesti midagi aktiiwſemat ette wõtawad, — ſuid enne tuleb äraoodata, missuguſe otſuſe annab Saksa-Amerika wahekorra kohta Ühisriikide kongreſs, kelle käes õieti otſustada on, kas ſõda algada wõi mitte.

Arwatawaſti toob telegraf Amerikaſt lähemate päewade ſees lähemaid teateid kongreſſi kooſoleku kohta, ja ſiis ehk ſelgub lõpulikult, kas Amerika algab Saksamaaga ſõda wõi mitte.

Soome.

Helſingiſt. Eesti ſeltſide tegewuſeſt. Laupäewal, 11. ſkp., kutſus kohalik Eesti Heategew Selts üleüldiſeſt kooſolekuſt kõiki ſiinſeid eeſtlaſi oſawõtma. Rahwaſt oli ſaal täis kogunud. Kõige tähtſamaks päewakorra punktiks oli uue ſeltſi aſutamine, ſeſt Heategew Selts otſustas ſotſial-demokratliſt ſeltſi ſiia elule kutſuda. Küſimus ſeiſab ainult ſelles, et kas aſutataw ſelts erawiiſil aſutatakſe, wõi jälle tuleks Eesti Heategewaſt Seltſiſt ſotſial-demokratline ſelts elule kutſuda. Häälteenamuſega tehti otſuſeks Helſingisſe küll niiſugune ſelts aſutada, aga kuidas ſeda aſutada, ſee küſimus jäeti 6-liikmeliſe komiſjoni ſelgitada, mis ka ſel kooſolekul ſai walitud. Komiſjon peab lähemal ajal juba üleüldiſele kooſolekule oma tegewuſeſt aru andma.

Teiſeks päewakorra punktiks oli: kohalikkude Eesti ſeltſide poolt ſaatkonda Peterburi ſaata, kes ſeal rewolutſioni ohwrite pidulikuſt matmiſeſt oſa peaks wõtma. Kohalik Eesti Heategew Selts on ſelleks 300 marka määranud. Soowitati weel teiſt ſaatkonda Tallinnasſe ſaata. Saatkondade walimine ja ſaatmine jäeti mõlemate Eesti ſeltſide eeſtſeiſuſte hooleks, kes ka kulud oma kanda wõtawad.

Helſingis ſurma ſaanute matmiſeſt otſustati oſawõtta ja ſelles korras, kuidas ſiinne Sõjawäe ja Tööliste Nõukogu ſeda toime paneb. —pe—

Aſundused.

Oudowa politſei wangi wõetud.

Oudowaſt toodi pealinna kohalik politſei terwes oma koſſuſeades. Uurimiſe komiſjoni käſul wabastati ſiin ajutiſelt Oudowa iſprawnik, tema abi ja weel mõni teine.

Kodumaa.

Eesti Kirjanduſe Selts

on otſustanud neile Eesti kirjanikkudele, kelle ſuleſt kolme wiimaſe aaſta (1914, 1915 ja 1916) jookſul ilmunud algupäraſed Eesti ilukirjanduſe tööd kõige paremateks tunnistatakſe, rahaliſt auhindu anda (kolmes järgus: 1, 2 ja 3 auhinda). Seekordſeteks auhinnamõiſtjateks on E. K. Seltſi juhatus on walinud 5-e liikmeliſe toimekonna, kellele ette pannakſe oma otſuſed auhindade määramiſe aſjus 1. maiks ſ. a. ſeltſile teatada; ſelts määrab ſiis auhindade ſuuruſe lõpulikult kindlaks.

Suwekurſus perenaistele

algab Mari Raamoti tütarlaste põllutöö ja majapidamiſe kooli juures 10. aprillil ja kestab 6 kuud. Kurſus oleks iſeäranis meie talutütardele ſoowitaw, ſeſt ka kurſuſe kawa on otſe meie talupidamiſe tarwiduste järele wäljatöötatud ja mitme aastaste äranägemiste järele ajakohaſelt kujundatud. Kurſuſeſt wõiwad oſa wõtta naisterahwad, kes wähemalt 16 aastad wanad, eelhariduſe peale waatamata. Kurſuſel õpetatakſe: majapidamiſt, karjakaswatuſt, aiatööd, mesilaste pidamiſt, rehkenduſt, taluraamatu pidamiſt, terwishoidu, lühidalt looduſe lugu ja loomi peale ka waheaegadel näputööd.

Õpetawad wilunud kooli õpejõud. Õpetus teoreetiline ja tegeline Eesti keeles. Maks on õpetuſe, korteri ja ülespidamiſe eeſt 200 rbl. Lähemaid teateid annab Sahkapuul Tartu kaudu M. Raamot.

Eestikeelne õpetuſeandmine Tallinna linna algkoolides

ſeati hariduſekomiſjoni otſuſe järele juba esmaspäewaſt ſiſſe. Selleks jagatakſe ſuuremates koolides õpilaſed rahwuſe järele klasſidesſe, wähemates aga, kus terweid rahwuslikke klasſiſid ei ſaa, jaotatakſe klasſid kahte oſaſſe ja antakſe õpetuſt ühele oſale Eesti, teiſele Wene keeles. Otſustati rahwahariduſe miniſtri poole pöörata, et kooli lõpetamiſe tunnistuſt ilma eksamite tegemata wõiks wälja anda. „Pwl."

Eesti keeleuuenduſe-liidu

aſutamiſe on kawatſuſel, nagu J. Aawik Tartus Eesti Üliõp. Seltſi ruumides 12. ſkp. toime pandud kõnekooſolekul teatas. „Pwl."

Pealinna elu.

Seltſidewahelise liidu kooſolek on täna kell 8 õhtu Jansoni kaubanduſekooli ruumides Demidow per. nr 5.

P. Naisühiſuſe 12 aastaſe keſtwuſe mälestamine ja ſeltſi agarama tegelaſe prl. M. Lerchenbaumi auõhtu on laupäewal 25. märtſil Jansoni kaubanduſekooli ruumides, Demidow per. nr. 5. Hakatus kell 9.

Pealinna Eesti ſeltſide liitu waliti Hariduſeſeltſi Aſunduſe oſakonna poolt: M. Marten, J. Kaarna ja K. Pinkowski, Eſimeſe jaoskonna poolt: Reſew-Neſel, A. Merits, W. Ehwert.

Uus linnapea abi tööliste ſaadik. Et linnawalitſuſel wiimaſel ajal oma teenijatega ja töölistega palju õiendamiſt on, ſiis tekkis tarwidus ſelle järele, et linnaeſituſes iſik oleks, keda töölised tingimata uſaldakſid. Selles mõttes tehti Tööliste ja Soldatide Saadikute Nõukogule ettepanek omalt poolt kohaſt kandidati nimetatud ametiks ette panna. Eilſel kooſolekul waliti uus kandidat häälteenamuſega linnapea abiks. Uus linnapea abi A. A. Nikitski on wanakorra poolt mitmeti tagakiuſatud — ta on küll ülikoolist wälja heidetud, küll Siberi ſaadetud ja wäljamaal paos olnud. Selleſt hoolimata on ta eneſele jõudnud ümarguſt hariduſt majandusteaduſe wallas nõutada ja on Wene ja wäljamaa paremate profeſſoritega töötanud.

Wana ſiſeminiſteriumi poolt nimetatud linnawolikogu liikmed Ganjkow, Schleiſer ja Pletner on ametiſt taganemiſe kirjad linnawalitſuſele ſiſſe annud.

Kuulipildujad. Sõjakomiſjonile, mis riigiwolikogus aſub, anti teada, et Waſſili ſaarel, Soome polgu aſupaiga juures jälle kuulipildujateſt laſkmine on maad leidnud, mille tagajärjel ka ſoldatid polguſt ſurma ſaanud. Politſeinikud leitigi üles ja wiidi Tauria paleesſe.

Tööliste poolt oli ka kaebuſt tulnud, et Marſi wäljal olewatesſe puuladudesſe kuulipildujaid olewat ära peidetud, matuſele kogunud inimeste laſkmiſeks. Töölistele ſaadeti kutſe oma aſemikka läbiotſimiſele ſaata, mis kohe ette wõeti. Hoolſaſt otſimiſeſt hoolimata ei leitud puuriitadeſt midagi, et aga tühjadele juttudele piiri panna, ſeati puuriitade juure wahiſalgad walwama.

Leiwakaartide kohta teatab toituſekeſkomitee, et eeltöödega mitte 22. märtſiks walmis ei ſaada, nagu kawatſetud, waid alles 24. ſkp. Kupongid 18—23. märtſini kaotawad makswuſe. Ainult need kaardid on makswad, mis piirkonna ehk poſti templit kannawad. Iga kupongi järele antakſe naël leiba, liſakaardi järele pool naela. Lihawõtte pühadeks antakſe ſahukaardi järele kaks naela niſu jahu. Iga kupong on ainult tähendatud päewal makſew.

Rewolutſioni ohwrite matuſepäewal, 23. märtſil on kõik pealinna poſtiaſutuſed kinni, ka ei kanta ſel päewal kirju ega lehti laiali.

Koolõpilaſtel militſawäes olemine keelatud. Hariduſeminister prof. Manuilow on käſu andnud, millega keſkkoolide õpilastele kuni kooli aja lõpuni militſas teenimine ära keelatakſe.

Shandarmid ſõjawäljale. Peterburi ſhandarmide diwiſjonid on eskadronideks muudetud ja ratſawägede täienduſeks ſõjawäljale ſaadetud.

Toiduainete konfiskeerimine. Nikolai jaamas leiti 80 wagunit liha ja 300 tünni wõid, mis eraiſikute nimele ſaadetud. Et mitme päewa jookſul neile järele ei tuldud, otſustati nimetatud tarbeained konfiskeerida ja linnaelanikkudele ära müüa. Ühtlaſi waliti ka komiſjon, kes kõige pealinna jõudwate toiduainete järele walwab.

P. E. Naisühiſuſe poolt palutakſe meid teatada, et lauluharjutus on täna õhtul kell 8, Peterburi poolel, Schirokaja 20, kort. 17.

Sõda.

Wene ſõjawäli.

Staabi ülewaade.

Lääne wäerind.

Ükskülliſt lõunapool, Ponewejhi raudtee ääres tungis waenlane päraſt ſuurtüki tuleandmiſt meie kaewikutesſe, löödi aga täägiwõitluſes wälja.

Schelwowi piirkonnas, Woinini lähedal (35 werſta Wladimir-Wolõnskiſt lõunahommikupool) tungis waenlane päraſt ſuurtüki ja kuulipildujate tuld meie ſeiſukoha peale. Sakslaſed löödi tagaſi.

Waenlaſe tormijookſud Pustomõtõ piirkonnas (Woininiſt lõunapool) löödi tagaſi.

Rumenia wäerind.

Tulewahetus, luurajate ja lendurite tegewus.

Kaukaſia wäerind.

Muutuſeta.

Mustalt merelt.

14. märtſil, meie aeroplanide pealetungimiſe ajal Derkoſi peale ſai üks meie aparatideſt wigastada ja oli ſunnitud wette laſkma.

Samal ajal märkaſid lendurid leitnant Sergejew ja alamohwitſer Tur Türgi ſchoonerit, mille peale nad kuulipritſi tule awaſid. Laewnikud põgeneſid ſchoonerilt, kuna meie lendurid ſinna peale aſuſid; aparadilt wõtſid nad kompaſſi, kuulipilduja ja wäärtaſjad kaaſa ja laſkſid aparati põhja. Schooneriga ujuſid nad meie kallaste poole. Teel kannataſid lendurid tugewa tormi käes; 19. märtſil jõudis ſchooner Tſharlõpatſhi juure (Perekopi linnaſt õhtupool), kuſt nad miinipaadil Sewastopoli wiidi. Sõjamoona ſchooneril oli ainult mõni tükk leiba ja wähe magedat wett.

Lääne ſõjawäli.

Prantſuſe ametlik teadaanne.

Paris, 20. märtſil.

Somme ja Oiſe wahel on ſuurtüki tulewahetus, mis Caſtre-Contecouri juures wäga intenſiw oli. Päewal nihkuſime meie Landricouri juures edaſi. Mujal wäerinnal läks päew rahulikult mööda.

Belgia ametlik teadaanne.

Havres, 20. märtſil.

Ööſel olid wõitluſed käſigranatidega Steenſtraate piirkonnas. Päewal oli waheaegadega ſuurtüki tuleandmine.

Õhuſõda.

Prantſuſe ametlik teadaanne.

Paris, 20. märtſil.

Umbes kell 3 30 min. päewal laſti Rambervilleri piirkonnas Saksa aeroplan alla.

Päewauudiſed.

Maaküſimus.

Ajutine Walitſus tegi ja awaldas järgmiſe otſuſe:

Sõda ja wana korra kukkumine tõi tõſiſemad majanduſe küſimuſed eſile.

Kõige ees ſeiſab nende reas maaküſimus, mille otſustamine käesolewal ajaloolisel ſilmapilgul kõige tähtſam ſotſialne ja majanduslikne ülesanne on. Maaharija rahwa põlwestpõlwene lootus — maauuendus — on põhjapanewa nõudmiſena kõikide demokratliste eraskondade programmi üles wõetud. Kahtlemata tuleb ta ka Aſutajas Kogus kõne alla.

Maaküſimuſt ei ſaa mingi wõerandamiſe teel eluſſe wiia. Wägiwald ja riiſumine on kõige pahem ja kardetawam abinõu majanduslistes wahekordades. Ainult rahwa waenlaſed wõiwad rahwa ſarnaſele hukatuſe teele wiia, kuſ mingit mõiſtlikku wäljapääſu ei ole. Maaküſimus otſustatagu rahwaeſitaſel wastuwõetud ſeaduſe teel.

Maa ſeaduſe õige arutamine ega wastuwõtmine ei ſünni ſellekohaſeta eeltööta, ilma materjali korjamata, maatagawara lugemata, maaharimiſe wiiſiſid ega tingimuſi ſelgitamata ega n. e.

Ajutine Walitſus tunnistab oma edaſilükkamata kohuſtuſeks maaküſimuſesſe puutuwate eeltööde wiibimata täitmiſe, kõiki materjali ning teateid rahwa aſemikkudele ette pannes.

Ülemalnimetatud aſjaloo põhjal otſustas Ajutine Walitſus

1) maaküſimuſe kohta käiwa materjali korraldamiſt ja ümbertöötamiſt rutuliſeks tunnistada;

2) ſeda põllutööminiſtri hooleks anda;

3) põllutööminiſtri ümber ülemalnimetatud otstarbeks maakomiteed kokku koguda;

4) põllutööminiſtrile ette panna, et ta niiſuguſe komitee aſutamiſe projekti wõimalikult ruttu walitſuſele kätte muretſeks ja neid ſummaſid ſelgitaks, mis komiteel tarwis läheb.

Nimetuſed.

Kohtuminiſteriumis olewa ajakirjanduſe büroo eſimees on W. Kirjakow.

◆ Sõjaminiſtri abiliſeks nimetati kindral Nowitski, kes kindralſtaabi peawalitſuſe tegewuſt juhtima hakkab.

◆ P. ſinodi ülemprokuröri abiliſeks nimetati tuntud kiriklik kirjanik A. Kartaſchew.

Kõrgemad ametnikud.

Kohtuminister Kerenski ſõitis eila kell 1 päewal tungiwa tarwiduſe päraſt Tſarskoje Selosſe.

Piiskopp Andrei.

Wanauſuliste poolt waliti Peterburi mitropolidi kandidadiks piiskopp Andrei.

Rahwuste eſitajate nõukogu riigiwolikogus.

Wenemaal elawate rahwuste liikmed on riigiwolikogus rahwuste eſitajate nõukogu aſutanud. Nõukogu walis oma keskelt büroo. Büroo liikmed on järgmiſed riigiwolinikud: Raamot (Eesti), Wankowski (Poola), Tewkelew (muhamedlaste), Fridmann (Juudi), Januſchkewitſch (Leedu).

Bürool on ülesandeks rahwusliſe ja kodanliſe ühedõiguſliſe ja ſüdametunnistuſe wabaduſe põhjusmõtete läbiwiimine ja Ajutiſe Walitſuſe toetamine tähendatud rahwuste huwidega kokkupuutuwate aſutuste uuendamiſeks.

Senatorite palgad.

Miniſtrite nõukogu tegi otſuſeks, et ſenatorid aastas üle 10,000 rubla palka ei tohi ſaada. Seniajani ſaid ſenatorid oſalt 8000 ja oſalt 12,000 rub. aastas.

Riiginõukogu aſjad.

Riiginõukogu liikmed, kes 1. jaanuaril wana walitſuſe poolt määrati, arwatakſe teiſe järku ſ. o. niiſugusteks, kellel riiginõukogu iſtumiſtel hääleõiguſt ei ole.

Aumärgid.

Et Ajutiſelt Walitſuſelt aumärkide walmistamiſeks raha küſiti, ſiis wõttis walitſus aſja tõſiſelt kõne alla ja otſustas kõik aumärgid ära kaotada, peale Georgi riſtide ja Sõjawäe aumärgi. Aumärke oli tarwis 1110 tuhat tükki, ſeal hulgas Georgi riſta ja rahaſid enam kui 118 tuhat. 1915. a. anti aumärkide walmistamiſeks 1.300.000 rubla.

Toiduainete küſimus.

Põllutööminister Schingarew paneb walitſuſele lähemal ajal projekti ette, mille järele 1916 ja 1917 aa. lõikuſelt korjatud wili riigi korraldada läheb. Wilja rekwireeriwad riigi poolt aſutatud toiduainete komiſjonid, kes põllumeestele kindlate hindade järele makſawad. Rekwireerimiſe alla käib rukis, niſu, oder, kaer hirſe, herned, mais jne, jahu, tangud jne.

Järele jäetakſe igale peremehele ainult niipalju wilja, kui tal oma majapidamiſeks ja põldude ſeemendamiſeks tarwis läheb.

Wäeteenistuſeſt.

Politſeinikkude ja ſhandarmide wäeteenistusſe wõtmiſe ſeadus töötatakſe warsti wälja.

Kohtukoda.

Kohtulik uurimine Suhomlinowi ja tema aaikaaſa asjas on lõpule jõudnud. Süüdistusſeakt ſeatakſe pea kokku.

○ D. L. Rubinſteini aſi on Peterburi kohtupalati ringkonna kätte antud.

○ Kõik politſei departemangu dokumendid ſaadetakſe kohtuministeeriumi, kus P. Shtſhegolew nad läbi waatab. Pärast lähewad dokumendid erakorraliſe järeluurimiſe komisjoni kätte.

Tööd wabrikutes.

Kindlaſt allikateſt teatatakſe, et riigikaitſeks töötawates wabrikutes töö igalpool täielikult käimas on.

Maria Feodorowna.

Kuhu Maria Feodorowna nüüd edaspidi jääb, ei ole weel kindel. Wõib olla, ſõidab ta Krimmi oma Ai-Todori mõiſa, kuhu ka Aleksander Mihailowitſh järele läheb.

Leedu küſimus.

Leedu rahwusliſe nõukogu otſus Leedumaa üle walitſemiſe komitee aſutamiſe asjus anti miniſtrite nõukogu eſimehele teada.. Leedu rahwa eſitajate otſus tuleb warsti Ajutiſe Walitſuſe wahel läbikaalumiſele. Peaminister palus leedulaſi, et nad wõimalikult ruttu tulewaste Leedu ametnikkude wõimaliku nimekirja kokku ſeaks.

Kui palju maksis iſewalitſus riigile.

Wana korra langemine toob õige ſuurt wäljaminekute wähenemiſt riigi eelarwes, peale ſelle ſaab rahwas weel kaunis rikkaliku päranduſe oſaliſeks. Keiſerliku õuekonna ülespidamiſeks kulus iga aasta 16,359 tuh. rubla, neiſt läheb teatrite ja muuſeumide kuludeks 3,578 tuh. rubla, nii et nimetatud kuluſt järele jääb 12,781 rubla. Keiſerliku kõrguſe kantſelei kuludeks läks aastas 866 tuh. rubla, mis nüüd ſamati ära jääb, nagu ſalajane, 10-ne miljoniline kapital „eelarwes ettenägematuteks kuludeks“. Kaob ſhandarmi korpuſe ülewalpidamiſeks määratud 8,004 tuh. rubl. ſumma, 2093 tuh. rubla riiginõukogu ja 1020 tuh. rubla riigikantſelei kulu, mis ühtekokku 34,764 tuh. rubla wälja teeks. Saab wiſt weel eelarwet mitmetpidi kärpida, nimelt jääb politſei tarwis määratud 64,764 tuh. rubl. ola kahtlemata wähemaks, wähemalt ola, mis kaitſepolitſei ainuüksi tarwis läks. Ka kärbitakſe „kingituste ja ueäraliste taſude“ eelarwet, niiſama kaob ka üleſuguste kubermangu kantſeleide ülewalpidamiſe kulu. Eeſtätt ſaaks niiwiiſi wiiskümmend miljoni rubla kokku hoida. Summa pole iſeeneſeſt ſuur, ainult ühe miljardiliſe wõla protſendid, kuid ſiiski kaunis tähelepandaw, kui meeles pidada, et just ſamojuure ſumma hariduſeministeerium ſenini kulutas kõitide riigi keſkkoolide ülewalpidamiſeks ja ainult ühe kolmandiku wõrra rohkem rahwakoolidele. Peale ſelle jääb parlamendil wõimalus terwes eelarwes põhjalikku puhastustööd ette wõtta. Riik pole enam kohustatud Romanowite perekonna ülewalpidamiſeks 12 milj. aastas kulutama. Kõik ſelle perekonna liikmed ſaid oma muretu elu eeſt kaunis kena taſu. Endine keiſriproua ſai 200,000 rubla aastas, peale ſelle õuekonna ülewalpidamiſe raha, troonipärija 100,000 rbl. ja õuekonna kulud, ja nii edaſi kaugemale ſugulasteni. Keiſri tütred, poja- ja tütretütred ſaid igaüks mehelemineſ 1 milj. rubla kaaſaraha, nende tütred kuni kolmanda põlweni 100,000 rbl. Igatahes kaunis kena palk.

Kõik need palgad maksti riigikasſaſt, kuid oli ka teiſi ſiſſetulekuallikaid. Need on keiſer Paul I ſaadik keiſri perekonna tarwis määratud kroonumaad, tööstuſeettewõtted ja ka rahakapitalid. Kroonumaade pinna ſuurus on wiiekümnes Europa Wenemaa kubermangus ligi 8 milj. desjatini.

Peale kroonumaade oli keiſri perekonna tarwitada weel nõndanimetatud kabineti maad ja losside warandused. Ka nende hulka käiwad paljud wabrikud, mun ſeas Peterhofi lihwimiſe wabrik.

Walitſewa keiſri pärast olid ka mitmed muud ettewõtted, nimelt mäetööstus Altai ja Nertſhinski kreiſides, eſimene 41,6 milj. ja teine 23,7 miljoni desjatini pinnaſuuruſega. Lowitſhi wiirstirik, majad Wenelinnas, portſellani- ja klaaſiwabrikud ja m. Peale ſelle koguti weel Siberi rändawatelt iſeäraliſt maksu, nõndanimetatud „jaſſakk“, mida iſikuti loomanahkadega ehk ka rahaga. Lõpuks on kabineti hoiu all weel kroonu briljandid ja teiſed wäärtasjad.

Kui ſuur kõikide nende ettewõtete ſiſſetulek ja wäärtus on, on raske ütelda, ſeſt need teated ei käi ei eelarwest, ei ka riigikontrolli alt läbi. Kojaministeeriumi eelarwed olid igaſt aruandmiſeſt wabad.

Arwatawasti on ſee Romanowite pärandus rahwale kaunis rikkalik.

Segateated.

A. N. Hwostowi ja Rſhewski asjas wõeti kohtuministri käſul, nagu teada, järeluurimine ette.

A. N. Hwostowi ſiſeminiſtriks nimetamiſe juures mängis ſuurt osa würſt Andronnikow. Omal ajal pidanud Aleksandra Feodorownale lähedal ſeiſjad iſikud ſoowitanud kedagi ſeltskonna tegelaſt ſiſeminiſtriks panna. Endine keiſrinna laskis ſeltskonna tegelaste nimekirja kokku ſeada, wõttis ſelle oma kätte ja hakkas kõikide ülestähendatud iſikute kallal oma pead waewama. Iga iſiku kohta tegi ta nimekirja omad märkuſed. Puriſhkewitſhi nime alla kirjutas ta, et Puriſhkewitſhit ei wõiwat uſaldada. Würſt Shtſherbatowi nime all leidus järgmine märkus: „[illegible] ei kõlba!“

See nimekiri anti Nikolai kätte ja Nikolai nimetas ſiſeminiſtriks würſt Shtſherbatowi.

Kui Shtſherbatow langes, ſiis ſoowitas Andronnikow A. N. Hwostowi.

Rasputin tegi omale ülesandeks Aleksandra Feodorownale ſelgeks teha, et A. N. Hwostow miniſtriks ei kõlba. Pärast oli Hwostowil alati Rasputini pärast tüli ja ta tegi otſuſeks wanakeſeſt lahti ſaada.

Tegi otſuſeks Rasputini Siberi ſaata ja tema aſemele Aleksandra Feodorowna teine pailaps Illiodor kutſuda. Rſhewskile tehti ülesandeks Illiodori [illegible] minna, kuna Komisſarow Rasputini Siberiſſe ſaatma määrati. Komisſarow ja Rſhewski otſustaſid ſilmapilku kaſulikult tarwitada.

Rſhewskil olla Rasputini tarwis kõhwt walmis olnud ja et kõhwti proowida, kõhwitanud ta Rasputini kaſſid ära. Selſamal ajal käis Komisſarow Bjeletskile Hwostowi peale kaebamas: tema olle käſkinud Rasputini ära tappa.

Niiſugust ſõnumet ſaades tundis Bjeletski korraga, et ta nüüd iſe miniſtrikandidat on. Sõitis Tſarskoje Selosſe ja jutustas keiſrinnale kõik ära.

Hwostow nõuti Peterburiſt wälja. Hwostow ſeletas Tſarskoje Selos, tema olla Rſhewskile küll ülesandeks teinud Norrimaale ſõita ja Illiodori käeſt keiſrinna kirju ära wõtta, ſeſt nende kirjade järele wõida arwamiſeks tulla, nagu oleks troonipärija Aleksei — Rasputini poeg. Illiodor ähwardanud need kirjad Amerika ajalehes ära trükkida.

Aleksandra Feodorowna ei jäänud niiſuguſe ſeletuſega rahule ja Rasputini tapmiſe asja uurimine wõeti uueſti ette. Uurimiſt toimetas Manasſewitſh-Manuilow.

Ka würſt Andronnikow tunnistas Rasputini wastaſeks ja tõotas tema wastu iſegi ſüüdistuſe üles, kuid, Aleksandra Feodorowna pidas Andronnikowi „oma waenlaseks“ ja ei lasknud ennaſt [illegible].

Trükiwea õiendus.

Kirjutuſes „Eestlaſte maa adminiſtratiwne [illegible]“, mis eilaſes numbris ilmus, on mõned trükiwead ſiſſe tulnud. [illegible]

Kirjawastuſed.

Tetſhimees J. L. Teie [illegible]

Lugejale Joh. Ma—ie. [illegible]

Wälj. Kirjast. Ühiſ. „[illegible]“.

Waſtutaw toimetaja H. Prets.

„Pealinna Teataja“ üksikuid numbrid müüakse järgmistes raudteejaamades: Narw., Rakweres, Tapal, Tallinnas, Tartus ja Walgas.

Pet. pool Suur pr. 43 Dr. Gorowitz
Iga päew kella 10—1 ja 5—9 pühap.: kella 10—2 p.
Tripper — Naha — haigused ja — jöetus. — Sifilis
Sifil. eraldi oma ooteſal.

DR. A. KRAMNIK.
Sifiliſe, tripperi ja körwalhaiguſe arstimine.
Pühapäew. 3—5 p. l. | Wastuw. igap. k. 6 p.l.—11 õ. | Kehwemat. kätteſaadaw.
606 Wosneſenski pr. 28 914
Kõnetr. 633—28.

Dr. Grünberg, Знаменская 2, уг. Невскаго.
Kella 9—12, 6—10 õht. Naiſt. eraldi. Terawa kroonil. tripperi ja Sifiliſe 606-914 ſpetſ. arstimine. Suguorg. korrat., ſchankre. Uus arstimiſe ja ſireluur.-wiis.

Фельдшеръ дешево оказыв медицинскую помощь по венерическимъ болѣзнямъ не дорого и добросовѣстно. Невскій 66, кв. 26. 7—10 в.

Zanderi institut
Rootſi wõimlemine aparatidel; maſſeerimine, wibration, elektriſeerimine. Kuiwad õhuwannid. Eri arstimine reumatiſmi, jookſjaſt, neuralogiaſt; kõhu kinniolekuſt, rasmaminekuſt, unepuuduſeſt; arstimine [illegible]; luukaawade ja põrutuste järelduſeſt. Петроградъ, Казанская № 5, тел. 446—12. — Siſemiſte haiguste asjus wastuw. Teiſipäewal kella 2—8

Kunſthambad
wastuw. k. 10—9 õht. Офицерская 9, кв. 7. Kõnetr. 183-38. A. K. Taam.

Спасская лечебница
Садовая 42, уг. Спасск., тел. 408—79. Kõu 75 k. Haigete wastuw. ſeriarst. pool: k. 9 h.—10 õ. Siſem., lapſ. 9 h.—9 õ.; [illegible] 10—5, 5—9 õ.; naiſter., [illegible] 10—5, 7—9 õ.; [illegible] 11—2, 4—7; kõrw. kurgu, nina 11—2, 6—8; nahahaig. [illegible] 11—12½, 6—8; [illegible] haig., [illegible] 11—2, 5—7; ſuguh., trip. ſif. 606—914 9 h. 10—2 õh. [illegible] ilmawaluta. Hamba haig., kunſt. hambad 9 h. —9 õ. Rõntgenanem. Kaaſaegſed moodid. Kõik haig. peale täiſepak. Waimuh. operatſion ja [illegible].

Maksuta arstim. ja wäljatõmb hambaid
kunſthambad—Ainult maks materj. eeſt. K. E. Rewtzewi Hamba kliinik. Садовая 18.

Ämmaemand
annab nõu ja abi igal ajal Петр. стор., Широкая 26, кв 17. Тел. 279-12.

August London
Kunſthambad, parand., plombeer., kuld. kantſhuk. Tõmbamine, kroonid. Спасскій пер. 9 кв. 4. Телеф. 6-61-66. Пріемъ съ 10 у.—8 ч. в.

Hamba-Arst
M. Joelſon, Офицерская, 9, кв. 15 [illegible] hoow. Kunſthamb. plat. ja ilma. Wäljat. ilma walutu. Wastuw. 5—9 õ., pühap. k. 10—6. Teeniſ. aland. hind.

Juurdelõikuſe ja õmbluſe kurſuſed.
J. Lenow.
Was. Saar., 3 lin., nr. 10, kort. 1. Tel. 492-17. Kõige uuema Pariiſi metodi järele õpetatakſe lühikeſe aja ſees amet kätte. [illegible] ka pühapäewati õpetuſt ſaada. Tellitakſe muuſeaſ ka kõige uuemaid moodilehti ja [illegible] mõõte ja lõikamiſe peale. Seletuſed ka Eesti keeles.

Eesti
Kohaotſimiſe kontor
tarwitab ja ſoowitab teeniſtuſe naisteenijaid. Awatud kella 10—4 päewal Екатерининскій кан. [illegible] № 72, кв. 35.

Inſeneri juhatuſel maſinate poolt [illegible]
ſchofferite kool.
[illegible] Maks õpetuſe eeſt 50 rbl. [illegible] maks on wõimalik.
Garash Central
Wosneſenski nr. 3, telef. [illegible]—68.

Naisterahwaſt
magaſini puhastamiſeks ja wäljaſaatmiſeks otſib hea palga eeſt [illegible] magaſin, Newski pr. nr. 21, kort. 46.

Tütarlaps
14—16 a. leiab kohta. Петр. стор., Б. Вульфовая 9, кв. 67.

Kinoſſe
tarwitatakſe kahte neiut. Klawer ja kontrol. Офицерская 9, кв. 7.

Põhja Wastastikune Kredit Ühisus
Petrogradis.
Teistkordne AASTA-PEAKOOSOLEK.
26. märtſil ſ. a. k. 2 p. l. A. [illegible] kaubanduſekooli ruumides, [illegible] pidamata jäänud koosoleku aſemele 19. märtſil ſ. a.
Päewakord:
1. Koosoleku juhataja ja protokolli kirjutaja walimine.
2. 1916. a. aruande läbiwaatamine ja kinnitamine.
3. [illegible]
4. 1917. a. eelarwe läbiwaatamine ja kinnitamine.
5. Põhjuſekirja muutmine.
6. Ühe juhatuſe liikme walimine walimiſe manaduſe järele lahkuwa Juhatuſe liikme E. Kaufmanni aſemele.
7. Kolme Nõukogu liikme walimine walimiſe manaduſe järele lahkuwate Nõukogu liikmete M. Leopaſe, W. Ernſti ja A. [illegible] aſemele.
8. Kolme Rewiſioni Komisjoni liikme ja nende kandidaatide walimine.
See koosolek on otſuſewõimeline kohalolewate liikmete arwu peale waatamata.

Pealinna
Kaubatarwitajate-ühisus „ÖKONOM“
kutſub oma liikmeid üles,
Rewolutſioni ohwrite matmiſe päewal
23. ſkp. Marſi wäljale minemiſeks [illegible] „Ökonomi“ lipu alla kogunema.

Pealinna Kaubatarwitajate Ühiſus „Ökonom“
tarwitab kohe
neiut kontori tööde peale
Soowitaw kirjutusmaſina peal töötamine. Ülesſe anda: Екатерининскій кан. № 52, кв. 36.
Juhatus.

Trükitud N. H. Uhli pärijate trükikojas, Petrogradis, Kajanſkaja 34.